

Ljudje, povejte nam, kaj je to ljubezen!

Za nepoznavalce je duševna bolezen nekaj skrivnostnega, nerazumljivega in morda tudi strah vzbujujčega. Dokler se sami ne z najdemo v podobnih okoliščinah ali pa kdo od naših bližnjih, težko razumemo, kaj se s prizadetim pravzaprav dogaja. Odhod v psihiatrično bolnišnico je še vedno stigma tiziran, osebe z duševnimi motnjami pa imamo za drugačne od drugih bolnikov. Vse to povzroča trganje vezi med bolnikom in njegovim okoljem, kar je zago tovo najhujša značilnost teh obolenj.

Piše: Vesna Pfeifer
Foto: Igor Zaplatil

Renata, Bernarda in Nik so se morali že večkrat zateči po pomoč v psihiatrično bolnišnico. Danes živijo v treh različnih stanovanjskih skupinah, ki delujejo pri ljubljanskem društvu Novi Paradozi v Senožatih, v Pirničah in na Vrhovcih v Ljubljani. Cilji rehabilitacije v stanovanjskih skupinah so, da se posameznik nauči v novič živeti v skupnosti in da pridobi tiste sposobnosti, ki mu jih je bolezen odvzela, vendar so za samostojno življenje nujno potrebne. Dovolili so nam pogledati v svoje življenje. Kdo ve, morda bomo prav ob njihovi pomoči lažje doumeli skrivnostni svet ljudi z duševnimi motnjami, ob za-

vedanju, da življenje nikomur ne prizanaša.

BERNARDA KOŽELJ

Kaj se pravzaprav dogaja z mano?

Bernarda Koželj je mati dveh sinov, trinajstletnika in petnajstletnika, doma je s Spodnjega Brnika, kamor se je poročila na kmetijo še ne štiriindvajsetletna. Pravi, da se je na novo življenje težko navadila. »Ko si mlad, te ne zanima, kaj bo, ljubezen je slepa in ne razmišljaš, kaj bo prinesla prihodnost.« Bernarda se zdravi zaradi depresije, ki

se je pojavila, ko je kmalu po porodu leta 1990 izgubila hčerke. Težave so se sicer pojavile nekoliko pozneje, saj je že leto po smrti otroka rodila še enega sina. Kljub novemu rojstvu, ki bi ji lahko dalo novi smisel življenja, se to ni zgodilo. Najprej se je zatekla po pomoč k svojim staršem in po svojih močeh so ji pomagali in ji stali ob strani. Dolgo ni prav dobro vedela, kaj se dogaja z njo. Nazadnje je morala poiskati zdravniško pomoč. Ni hotela več živeti, vzela je tablete in hotela vsemu narediti konec. Končala je v psihiatrični bolnišnici v Begunjah, kjer je ostala štiri mesece. Najprej je bila na zaprtem oddelku. »Tam si nenehno pod nadzorom: medicinskih sester in zdravni-

kov. Dali so mi zdravila, sledili so sprehodi in delovna terapija. Trudili so se nas čim bolj zaposliti, da ne bi razmišljali o stvareh, ki nas mučijo. Delali smo vizitke, spenjali darilne vrečke in podobno. Tista, ki hoče, lahko plete, kvačka, vendar mene to ne zanima. V sobi smo bile štiri ženske, večino-ma matere z otroki in vsaka s svojo usodo. Zavedaš se, da se moraš sam potegniti ven.«

Renata: Babica mi je pripovedovala, da me je mati zapustila že dva meseca po porodu. Želela je piti in odšla z drugim moškim. Kasneje sem izvedela, da je bila dvakrat v zaporu, ker je preprodajala heroin.

Bernarda je delala v skladišču nekega podjetja, v glavnem za računalnikom, preden je zbolela. Z daj je na bolniški. »V bolnišnici sem bila že večkrat, vračala sem se domov, vendar nisem bila v redu. Volja do življenja se mi ni vrnila. Vmes sem šla v službo in spet so se pojavile težave. Nazadnje sem bila v bolnišnici marca. Zdravstvene težave imam od devetdesetega leta, vmes je bilo nekoliko bolje, ko sem pričakovala mlajšega sina, po porodu pa je šlo spet vse navzdol. Vse sem videla črno, nisem mogla več skrbeti za otroke in družino.«

Bernarda že eno leto živi v stanovanjski skupini v Pirničah. Stanovalci si porazdeli-